

Tweede Kamerfractie

Ton Elias VVD

Datum: 8 april 2010

Spreektekst Ton Elias bij AO Inkoopmacht van donderdag 8 april

De markt is soms hard. Zeker in economisch zwaar weer. Onredelijk voorstellen door grote afnemers liggen dan op de loer: leveranciers die gedwongen worden mee te betalen aan marketingacties van grote afnemers. Belachelijk lange betalingstermijnen. Onredelijke leveringsvoorwaarden.

Toch komt het zelden voor dat die onredelijkheid voor de rechter wordt uitgevochten. Ondernemers bijten niet graag in de hand die hen voedt – dat zagen we ook bij het wetsvoorstel Markt en Overheid, waar de overheid zelf vaak op het éne moment als oneerlijke concurrent optreedt, om een maand later weer een gewaardeerde klant te zijn. Of bij onredelijke aanbestedingsprocedures. Of bij een hinderlijk slechte betalingsmoraal door de overheid.

Waar de overheid zelf zich misdraagt als opdrachtgever, zo suggereert MKB Nederland ons aan de minister te vragen en de VVD-fractie neemt die suggestie over, moet wie nou eigenlijk jegens diezelfde opdrachtgevende overheid als controleur optreden?? De overheid is geen 'onderneming'- en valt dus niet onder de Mededingingswet. Maar als ze zich op de markt begeeft als private partij, is ze eigenlijk aan de gang als ondernemer – en zou ze ook als zodanig onderworpen moeten zijn aan het toezicht van de NMA. Graag inzicht in de afwegingen die de NMA maakt om al dan niet op te treden jegens overheden die hun positie misbruiken.

Voorzitter, mede op instigatie van mijn collega Aptroot is het onderzoek naar inkoopmacht verschenen. Mijn fractie is beducht voor een figuur waarin binnen het huidige mededingingsrecht niet voldoende tegenmacht kan worden geboden tegen de grote marktmacht die is ontstaan in veel sectoren door fusies en overnames.

Inkoopmacht leidt tot een gevoel van onrechtvaardigheid in gevallen waarbij eenzijdig afspraken worden aangepast.

De minister schetst in haar brief van 17 december jl. de impact van overheidsingrijpen. Wil het effectief zijn dan moet er heel wat worden opgetuigd. Op basis van dit onderzoek kan niet glashard worden gesteld dat overheidsingrijpen noodzakelijk is. Daarvoor bevat het rapport teveel vermoedens en meningen.

Voordat we aan eventuele verdere maatregelen gaan sleutelen wil mijn fractie werkelijk meer duidelijkheid over de onontkoombare noodzaak en proportionaliteit daarvan. Wel steun ik de minister (en ook hier volg ik de aanbeveling van het MKB zelf) om in gesprek te gaan met beide zijden van het bedrijfsleven. Als hierdoor uiteindelijk, op basis van vrijwilligheid, een gedragscode in het leven wordt geroepen, zoals de minister voorstelt, dan zullen wij ons daar niet tegen verzetten. De vraag is dan wel waar de handhaving van zo'n code wordt neergelegd. Waaraan denkt de minister in dit verband? En ligt zit op schema? De Kamer zou voor 1 mei a.s. geïnformeerd worden, immers. Als dat zo is, dan kan zij ons op dit chapter dus al aardig wat nieuws melden, dunkt me.

Rapport onderzoek toezichtlasten

Daarnaast komt er een rapport over toezichtlasten van het bedrijfsleven aan de orde dat is opgesteld in opdracht van MKB-Nederland. Hieruit wil ik twee aspecten aan de orde stellen. Het lijkt me juist en rechtvaardig om de kosten van het toezicht meer toe te delen naar bedrijfsgrootte en risico. De klacht is nu dat kleine bedrijven onevenredig zwaar worden belast waardoor het voortbestaan van deze bedrijven onder druk komt te staan. Volgens de onderzoekers van LangmanEconomen komt deze belasting de concurrentie noch de dienstverlening ten goede. Deze klacht wordt met name gehoord onder de bemiddelaars en intermediairs in de financiële dienstverlening die onder toezicht staan van de AFM.

Graag een reactie van de minister.

Een TWEEDE vraag hierbij is of de toezichtlasten in DIE zin wel rechtvaardig worden verdeeld dat, los van de kwestie 'groot' of 'klein', de goeden niet onder de kwaden lijden. Hoe staat het inmiddels met de vormgeving van een risicogerichte aanpak van de AFM; worden vraagstukken rond kostenverdeling, waar naar ik begrijp ook het departement van Financiën druk doende mee is, ook opgehangen aan deze benadering?

Dan tenslotte nog een opmerking over de brief van de minister van EZ van 28 december vorig jaar of het midden- en kleinbedrijf niet een handje zou mogen worden geholpen bij de vaststelling of als ze een combinatie vormen met anderen die combinatie nou wel of niet is toegestaan – ik formuleer het maar even huiselijk en niet in termen van “de verplichting tot een self-assessment of de combinatie-overeenkomsten onder de werking van de mededingingswet vallen of niet” – het zou me toch een lief ding waard zijn als u uw ambtenaren als erfenis de verplichting naliet om gewoon Nederlands te gebruiken in de brieven aan ons, maar dit terzijde!

Hier verwachten we écht meer van de minister. De VVD vroeg niks meer en niks meer dan een beetje hulp in de vorm van een praktische handleiding voor het MKB: wat mag er nou wel en wat mag er nou niet. Niemand vraagt van u om een soort schijnrecht te creëren met zo'n praktische handleiding, het gaat echt alleen maar om wat extra hulp voor een kleine ondernemer. U moet hier echt (via antwoord voor bedrijven wellicht?) iets voor de kleine ondernemer doen, want die komen op eigen kracht echt niet uit de beleidsregels zoals ze nu zijn. Want, zo las ik dezer dagen ergens: “een slagvaardige overheid is dienend aan de samenleving”. En waar las ik dat dan? In het voorlopige verkiezingsprogramma van...het CDA. Mevrouw de minister: u bent hier werkelijk aan zet.